

Contract als antwoord

'Juf, ik krijg mijn contract niet af.' Deze zin klinkt soms al op woensdagmorgen, terwijl we nog tot vrijdag te gaan hebben. Kinderen overzien de grote hoeveelheid aan taken niet en vinden het moeilijk prioriteiten te stellen. Wat moet eerst, wat is het belangrijkste? Veel van hen komen amper aan de extra taken toe. Dat moet anders.

Als leerkrachten van groep 7 en 8 nemen we regelmatig ons werk onder de loep. Waarom doen we de dingen die we doen? Waarom houden we vast aan afspraken die vorig jaar met een andere groep kinderen zijn gemaakt? Zo raakten we ook in gesprek over de vormgeving van onze contractbrieven. Als je door kinderoogen kijkt, wat zie je dan? Zien zij hetzelfde als wij, of is het juist onoverzichtelijk? Hoe kunnen we aanpassingen doen zodat kinderen niet het gevoel hebben iedere keer achter de feiten aan te lopen en alsnog niet toekomen aan de extrataken.

Als eerste zijn we met een aantal leerlingen **in gesprek gegaan** en vroegen hen wat ze van contractwerk vinden. Velen vinden het niet het leukste van de dag. Jammer, want het is wel hetgeen waar ze de meeste tijd mee kwijt zijn. Een gemiste kans dus. Wat kan ervoor zorgen dat contractwerk boeiender wordt? De kinderen doen een heleboel **suggesties**:

- minderen leren uit de methodeboeken
- vaker zelf kiezen van rekenwerkbladen waarmee je wilt oefenen
- meer opdrachten waarbinnen samenwerken mogelijk is
- meer gebruik van de computer
- ook opdrachten waar je geen pen en papier voor nodig hebt
- meer speeltaken

Daar kunnen we wat mee. Op de contractbrief stonden vooral taken waarvoor je pen en papier nodig hebt. We wisselden wel af wat betreft lesmateriaal, werkbladen en boeken, maar bleef toch grotendeels steken op het platte vlak. Ook de computer kon beter en vaker ingezet worden.

We besloten voor beide groepen een **weblog** te maken. Daarop kunnen we allemaal berichten plaatsen, oefenmateriaal zetten, een poll, spelletjes, foto's en links. Op de contractbrief wordt nu vaak verwezen naar de weblog. Zo weten de kinderen wat ze moeten maken en waar ze dat kunnen doen. Ook staat de contractbrief op de weblog, zodat ouders thuis ook met hun kinderen kunnen bekijken wat er die week in de klas zoal gebeurt.

Vervolgens zijn we de contracten eens goed gaan bekijken. We hadden de contracten voorheen altijd ingedeeld in verschillende blokken die stonden voor rekenen, taal, lezen, spelling, schrijven, wereldoriëntatie en extra. Maar het viel ons op dat veel kinderen amper aan de extra taken toekwamen. Ze probeerden eerst de andere taken af te maken, want 'extra was niet voor niets extra' redeneerden zij. Maar extra is niet het goede woord, bedachten we ons. Het zijn juist taken die er wel degelijk toe doen, die er voor zorgen dat de betrokkenheid stijgt. Het **vakje extra verdween** van de contractbrief en alle taken die daar stonden werden ondergebracht bij de overige vakken. Vooral bij wereldoriëntatie konden we veel kwijt. Want wereldoriëntatie is niet enkel geschiedenis en aardrijkskunde, maar gaat ook over techniek, het maken van stroomkringen en constructies, en bijvoorbeeld over de ontwikkeling van het expressief vermogen van kinderen.

Het maakte voor de kinderen absoluut een verschil dat de extra taken waren onderverdeeld in de overige blokken, maar nog steeds was er winst te behalen in het contract. Het bleek voor een grote groep kinderen **lastig om prioriteiten te stellen**. Regelmatig kregen we vragen van kinderen over wat zij het beste eerst konden maken, wat vooraan moest komen staan in hun planning. Het is immers niet nodig om je hele contract af te krijgen, omdat nu de extrataken erbij gekomen waren. Daarop moesten we wat verzinnen.

We besloten om de (volgens ons) belangrijkste taken vetgedrukt weer te geven op het contract. Dat werden de moettaken. Die taken moeten dus aan

het eind van de week gemaakt zijn. Dat bracht verheldering. De kinderen maakten de taken die moeten en stortten zich vervolgens op de bouwhoek en of tekenhoek. Het gevolg was dat er vrij weinig werd gerekend en aan taal werd gedaan. Ook daar moesten we weer iets op verzinnen. Boven ieder blok werd gezet **hoeveel taken je minimaal** van dat blok moest maken. Rekenen bijvoorbeeld: er staan vier moettaken op, maar je moet minimaal zes taken maken. Dat wil dus zeggen dat je er sowieso twee bij plant. Die twee activiteiten kiezen de kinderen zelf, activiteiten waar hun voorkeur dus naar uit gaat.

We hadden zelf ook een suggestie voor een aanpassing op het contract. Al een tijdje stoeiden we over hoe we konden bijhouden welke leerlingen wat af hadden. Kinderen kunnen hun taak wel kleuren, maar dan weet ik nog niet precies of het wel helemaal gedaan is. In de klassenmap houden we een registratielijst bij, waarop je kan afvinken wat de kinderen gedaan hebben. Maar misschien valt daar op het contract ook wel iets voor te verzinnen.

Met de kinderen besproken we ons probleem.

Een aantal van hen stelde voor dat het handig was als er een **definitieve check** op hun contract werd gezet als hun werk af was, nagekeken en gezien was door de juf. Zo ontstond de extra kolom helemaal rechts op de contractbrief waar het definitieve vinkje wordt gezet!

Iedere week is er op donderdagmiddag een moment (een uur) van vrije keuze. De kinderen maken daarvoor een plan op een speciaal briefje. Vaak bleek dat kinderen niet aan het briefje dachten tot die donderdagmiddag, of dat het briefje in de loop van de week kwijtraakte. Als laatste aanpassing hebben we het **briefje voor vrije keuze geïntegreerd** in de contractbrief. Door de vakjes voor de evaluatie iets te verkleinen, ontstond er voldoende ruimte. Nu zien de kinderen het briefje voor vrije keuze iedere dag. Ze denken er eerder aan om het in te vullen en het raakt niet kwijt.

Op het moment werken we met het contract zoals hierboven beschreven staat.

De kinderen kunnen er goed mee omgaan en zijn vaker met **hoge**

betrokkenheid aan het werk. Doordat er zo veel keuze is, wordt contractwerk niet meer als saai ervaren maar als een

tijdsbesteding waar je van leert maar ook plezier aan beleeft. Maar we hebben weer nieuwe groepen, dus wellicht moet er binnenkort hier en daar weer een aanpassing gedaan worden. Het is belangrijk om stil te staan bij de ervaringen van leerlingen en hen serieus te nemen wanneer ze signalen afgeven. In overleg met collega's zie je vaak meer dan alleen. Ben kritisch naar je eigen handelen en dat van een ander. Want het contract moet aansluiten bij de kinderen en niet andersom.

